

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petit
soronként 5 kr-ával
számítottak.

Társadalmunk.

— január 22.

A fejlődés korát éli a magyar nemzet. Fő, forrong benne az őserős a nemzeti lényeg alakulása még nem bevégezett tény, hanem csak a vegyi folyamat egy átmenő állapota. A szerves és szervetlen anyagok még erős különválásban vannak; az egyik leülepszik a fenekére, a másik esomósodva uszkál a folyadékban, a harmadik réteg a felszínre csap föl s ebből is habzó, tajtékzó fehér anyag válik külön, mely ki-kicsap az üst szélein s mint gőz keresi a távolságokat . . .

Ez a kép erősen szimbolizálja a magyar társadalmi állapotokat mostanában.

Sehol a világon nincs olyan tagolt állapotban a nemzettest, sehol a világon annyi balfelfogás, annyi előítélet, annyi türelmetlenség nem nyilatkozik meg a társadalomban, mint minálunk.

Majdnem olyan színe van a dolognak nálunk, mintha visszafelé haladnánk a középkor századaiba; mintha nem is hallottunk volna még az egyenlőség, a testvériség martiroktól szentté avatott tanarairól.

Az ősnemes csak lóhátról beszél a köznevelésről az meg csak kis ujját nyujta az ujonnan nemesített polgárnak. Emez pedig kiemelkedni érzi magát a polgári

osztályból és kegyelmet gyakorol az értelmi osztály iránt, ha szóba áll vele. A lateiner felesége lenézi a kereskedő nejét, ez meg az iparost, a ki viszont talál egy nálánál még alacsonyabban álló népréteget, melylyel fölényét éreztesse.

Ez a létra aztán másképp alakul, a mint vallási és felekezeti szempont, vagy vagyoni állapot képezik a hágesó fokozatait, a melyen az emberek kapaszkodnak, vagy lebzselnek. Mert nem okvetlenül szükséges, hogy valaki maga szerezzék a vagyont ahhoz, hogy kisebb vagyonu polgártársait lenézzék s nem okvetlenül szükséges, hogy valaki abban a hitben születésék, amelyben él, azért az egyik vallásfelekezet nyilvánosan lesajnálja a másikat s meggunyolja lelki meggyőződéseit.

Ezekből a nyilvánvaló ferdeségekből származik minden nyomoruságunk, minden társadalmi veszedelmünk.

A mig nem lesz egyöntetű, erőteljes nemzeti irányu magyar társadalm; a mig az osztályok egymással csak ujjhegygyel érintkeznek s üres léhaságok képezik a boldogulásnak egyetlen alkat-
elemét, addig nem fog eloszlani az a sivárság, mely most a társadalmi cselekvést törpévé bénítja s valósággal a porba sújtja a haladás iránt való vágyat.

Ha a karriérhez manapság elégséges egy czimmerrel himzett

zsebkendő, vagy aranysegélyü czvikker, akkor minek csodálkozunk az igazi erőteljes tehetség, az ambiczió és önérték háttérbe szorulásán. A hatalmas tudós, akit a nemzeti géniusz nemzedékek átalakítására predesztinált, félre fog állani a tudós szegénységével, mihelyt a köztéren egy ezifra, üres és léha uracsosul kell összeütköznie.

A tehetség, az erő sohasem állhat az akarnokság mellé, mert kerüli az összehasonlítást, mely ugy lehet külsőleg a hátrányára üthet ki. Egy ur, a kit tetőtől talpig a borbély a szabó meg a suszter jó izlése állított a terem közepére, s fölültesen szemlélő előtt valóságos remeke az embernek ahhoz a zseniális emberhez képest, aki nem fordított elég gondot a nyakkendőjére és a frizurájára.

De a társaság azért mégis a jó frizurát és az ügyesen kötött nyakkendőt tünteti ki, azaz szerelmesebb az ügyes borbélyba, mint az emberi képességekre s az ember értékét képező tehetségekre.

Ezért van aztán, hogy a nemzeti társadalomhoz, az erős, egy-séges, hatalmas nemzeti társasághoz szólunk, hát nem jelentkezik senki, üres pusztába kiáltunk, mert a nemzetet éppen azok nem képezik, hogy csakis ők és egyedül ők képezik a nemzeti erőt.

TÁRCZA.

Dióhéjban.

— Irta: Alexis. —

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája.

„Dióhéjban”? Biz ez nem új! De rá szorultam. Amit röviden el akarok mondani, az egy kész három kötetes regény. Hagyjuk el azonban a holdvilágot, a fényes szalon leírását, meg a ménkü nagy pszichológiai okoskodásokat s marad a történelmi dióhéjban.

Miről is szólna hát a nóta? Igaz! Olvasom, hogy Batty hadnagy főbelötte magát. Tettének oka ismeretlen. A kedves, rokonszenves tisztet az egész város részvéte kísérte ki a temetőbe.

Hát Batty?

Szegény, szegény Batty hadnagy ur! Engedd meg, hogy szellettsem egy küssé azt az „ismeretlen”-t.

A „nagy minden”: a halál — jogot ad hozzá, hogy lerántuk a leplet a „végtelen kicsiny” porszemről: a szivről.

Igy esett ez az „eset”:

Valami X. évekkkel együtt laktam véle egy polgári háznál, Szoba-urak vol-

tunk s tagjai lettünk a családnak. Remek, áldott ember volt ő is, a gazda is.

A gazdának szép leánya volt: az Ilus. — Kurizáltunk eleinte valamennyien, de később, ugy Isten tudja hogy, valamennyien visszahúzódtunk.

Nem volt arról szó sem, hogy a Batty Különösen ki lett volna tüntetve, de mi mégis éreztük, hogy „orrunk tőle fokhagymás”.

Es valamennyien, a jogász, a vasuti pénztáros, a piktor, meg jó magam — éreztük, hogy hátrább az agarakkal.

Böles belátással átengedtük a tért a hódolónak.

Nem mernék rá megesküdni, de ugy konytom, hogy Ilus egy cseppet sem bánta volna, ha a jogász, egy bácskai gazdag bunyeváz fia, nem adta volna fel minden küzdelem nélkül a versenyt.

Az életet azonban a megszokás, a helyzet s a társadalmi téviteletek irányozzák.

A mint mi megszokásból rájöttünk, hogy Ilus Batty-nak van szánva, igyekeztünk őket sohasem háborítani s így akarva, — nem akarva egymásra voltak utalva.

Jött aztán a világ, a „kedves jó világ” az ő bolondos tév itéletével s a ká-

vés köesögök mellett megállapította, hogy Batty az Ilus vőlegénye, mert ha nem az lenne — micsoda akkor?

Történt e közben egy bolobdos intermezzo.

Batty-nak saját butoraival volt a szobája butorozva s egy napon az egész holmit ezimbalommal egyetemben lefoglalták.

Lőn erre a házban rettentő felfordulás.

Ilus mamája megfogadta, hogy ily könnyelmű pernahájdert többé nem ereszt be a szobájába.

Ilus, a jó lélek patakokban öntötte a könnyeket. Bárkiért? a lefoglalt butorkert? vagy — —? vagy? huszszor i „vagy!” az ég tudja, hogy miért?

Ilus apja pedig, a rettentetlen, a mint a rém esetet sirás és haragos kitörések szünetei közben megértette: bölesen határozott.

Bement Battyhoz.

Zavarba jöttek mind a ketten. Batty restelkedett, mint a diák, mikor az első szekundát hozza haza: Ilus apja meg hirtelen haragjában nem jött rá, hogy mit is akar tulajdonképen?

Szó szóra jött, s ideges tárgyalás közben megegyeztek abban, hogy Batty

Ennek pedig meg kell változnia rövid időn.

Azt hisszük, hogy az a vegyi folyamat, mely az üstben most folyik, a közel jövőben fog elérkezni ahhoz az időponthoz, mely a benne forrongó folyadékot egyöntetűvé, egyforma vegyületté főzi s kidobja magából a salakot, a felszínen uszó s csak üres buborékokból álló habot.

Az egyöntetű, az együttérző, az összetartó, igazán magyar társadalom fogja átvenni a nemzeti missziót, mely még betöltésre vár, hogy szilárdan ellentálló bástyáit építse meg a magyar nemzet jövőjének.

Csak ne keressük azokat a hajszávonásokat, a melyek elválasztanak bennünket, hanem lássuk meg azokat a nagy érdekeket, a melyek követelik azt, hogy összetartsunk.

Akkor lesz magyar nemzeti társadalom.

— **Az alsó-lendvai mandátum.** A képviselőház nyolczadik bíráló-bizottsága tegnap délelőtt tartott ülésében befejezte az alsó-lendvai választás ügyében megtartott vizsgálat iratainak a felolvasását, azoknak az iratoknak a felolvasásával, melyek a választásból kifolyólag fölmerült büntető és kihágási ügyekre vonatkoznak s az illetékes igazságügyi és közigazgatási hatóságok által a vizsgáló biztossal, illetőleg a bíráló bizottsággal közöltettek. Az iratok felolvasásának befejezése után elnök kijelentette, hogy a kérvényezők s a védelem képviselői szóbeli előterjesztéseiket a délután teszik meg. A bizottság délután négy óra után kezdte meg újból a tárgyalást és nem lehetetlen, hogy még ma hozza meg az ítéletet is. Kiszivárgó hírek szerint a bizottság tagjainak többsége az alsó-lendvai mandátum megsemmisítése mellett van.

elköltözik a háztól s nem gondol többé Ilusra. Az apa majd gondolkozik arról, hogy kiverje a bolondos álmokat a leány fejéből.

Bátki csakugyan elköltözött s szomorodott lakótársai a „kövér malacz“ hoz címzett vendégfogadóban vettünk tőle bucsut. Otthon nem lehetett.

A bucsu nagyon érzékeny volt és sokáig tartott; végeredménye éjjeli zene volt, hol Munczi cigány dúllongzó bruderek közt húzta bizonytalan hurokon a nótát, hogy:

— „Asszony, asszony — az akarok lenni!”

Ha Ilus ekkor kinézett az ablakredőn át, a mit nagyon gyanitok, — nem hiszem, hogy a társaságra való tekintettel egyet értett volna a kedves nótával.

Tény az, hogy pár napra az éjjeli zene után nekünk is elhuzhatta Munczi, hogy: „Fel is ut, meg le is ut“.

A familia egyedül maradt. Nem is voltak rászorulva a kosztosokra.

Néha, néha találkoztam az utcán Ilussal, s mindig meglepett szomorú halvány arca.

Egyszer megkérdeztem, mért oly bus és halvány?

Rám nézett szemrehányólag sötét

Országgyűlés.

Budapest, január 21.

Végre befejeződött az alakulás. Legutoljára az osztályok alakultak, amely alakuláshoz szükség volt az egész Ház összes helyiségeire, mert minden osztály más teremben alakult.

Mikor az ülést úgy féltizenegy tájban megnyitotta Szilágyi Dezső elnök, a Ház már végképen meg volt alakulva.

Természetesen minden változás nélkül ment keresztül a „hivatalos lista“, amint azt már körülbelül bizonyosra vehették a kevésbé beavatottak is. Az osztályok választásairól Szilágyi Dezső tett jelentést. Ő jelentette be Sipeky Sándor lemondását is a várnai mandátumáról.

Dózsa Endre lépett az előadói pódiumra és egy pár mondat kíséretében beterveztette a számvizsgáló-bizottság jelentését.

Nem tartott sokáig az egész ügy, de még ennél is lényegesen kurtább volt a Bezerédi István előadói beszéde, amelylyel az „ujoncok megajánlásáról“ szóló javaslatot elfogadásra ajánlotta.

Legelőször Thaly Kálmán szólalt fel. Kijelentette, hogy csak néhány perczig beszél és csakugyan nem beszélt tovább — háromfőtály óránál.

Természetesen közjogi állásánál fogva nem fogadja el Thaly Kálmán a javaslatot, — míg Bolgár Ferenc, aki konstatálja, hogy a hadsereg kiképzése, főként a tisztképzés olyan irányu fejlődést vett, amelyet örömmel kell üdvözölnie, — elfogadja ezt. Még Benyovszky Sándor gróf szólt röviden.

Ezután senki se jelentkezett. Szólásra kelt tehát Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter. Thaly Kálmánnak adott néhány ötletes megjegyzés után, Fejérváry a komoly felvilágosításokkal se maradt adós. Minden felhangzott kérdésre megadta a választ. A tisztképzés, a katonai nevelés, az alapítványos helyek és a katonai akadémiák dolgában igazán beható és körülmenyes felvilágosításokat nyújtott.

Ezzel vége is lett az általános vitának. Oriási többség szavazta meg a javaslatot.

A részletes tárgyalásnak is Thaly Kálmán volt az első szónoka. Újból fölhozta a katonaság pazarlását és vitatkozott a miniszterrel, aki a német nyelv „paritásáról“ beszélt, mire Fejérvárynak megint kész volt a válasza.

szemeivel, s szinte elhaló hangon kérdezte:

— Mit csinál Bátki?

Nem tudom, mi az ördög szállott belém, talán az irigység, talán a káröröm, talán egy paránya annak a kigyónak, a melyik a paradicsomban az alma leszakítására készítette az első oldalbordát, denique, azt feleltem:

— Hja? Bátki? az éli világát alaposan! Olyan fess hadnagnak akad minden ujjára három leány is.

Pedig Isten uce nem volt igaz. Bátki ez idő alatt neki adta magát az ivásnak és kártyának, s napról-napra sülyedt lefelé.

Mikor elváltam Ilustól, s egy rezgő könyvel a szemében bucsut vett tőlem, a szégyen érzete lopódzott be a szívembe.

— Hogy is nyilatkozhattam oly profánul ez emberről, kinek naiv lelkébe jó magam is segitettem e szerelmet besugalni!?

Egy kicsit elgondolkoztam e téma felett, majd elfeledtem.

Miért ne? Hiszen van magunknak is annyi bajunk, hogy örülünk, ha másét gyors kárörvendéssel lerázhatjuk magunkról.

Azonban a Bátki hadnagy esete is-

Thaly Kálmán a beszéde után oda-sietett a miniszterhez, engesztelésül megkínálva őt — egy cukkerlivel, amit el is fogadott a miniszter. (Milyen kedvesek néha ezek a politikusok.)

Még csak Molnár apát „koczkaztatt“ néhány szerény megjegyzést, amire tüstént megfelelt Fejérváry báró. Fél egyre tökéletesen letárgyalták az egész javaslatot.

A holnapi ülés tíz órakor kezdődik. Harmadszori olvasásban fogják megszavazni a ma elfogadott javaslatot, azután miniszteri válaszok következnek.

Joó István.

Debreczen, január 22.

Tegnap lapunk zártakor vettük a szomorú hírt, hogy Joó István, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület középiskolai felügyelője meghalt és így nem emlékezhettünk meg róla úgy, mint azt részint a meboldogult megérdemli, részint mint szívünk parancsolja.

A közbecsülésben, osztatlan tiszteletben és igaz szeretetben álló férfiú ravatalánál lehetetlen nem érezni azt a nagy veszteséget, mely az ő halálával annyi szívet gyászba borított. Egyéniségének sulya, egész életének tiszta könyve, esodálatos munkaereje, a szív nemessége sok oldalú tudása, szelid lelkülete, a mely a megingathatatlan meggyőződéssel egybeforrt, egyaránt arra képesítették a boldogultat, hogy mindenki úgy emlékezzék meg róla, mint ahogy azt egy igaz ember megérdemli.

Együtt haladt korának szellemével, de nem osztozott annak hibáiban. Az ő elvei szilárdak voltak és bölcsessége, élettapasztalata, valamint sokoldalú tudása segítették őt azok alkalmazásában. Idealista volt, szerette a szépet, a nemeset, az igazat, ezeknek diadala volt életének czélja. Gondolkodó fő volt alapos ismeretekkel, de a tudat nem tette rideggé lelkét, hanem ellenkezőleg odacsatolta őt a jó emberek szívéhez. A kötelesség volt életének irányítója és a köznek munkálása volt az a

mét felidézi emlékeimben a multakat s ép azért irtam czimnek: „Dióhéjban“. Mert a mit így röviden elmondok, egy kész regény, de nekem sem időm, sem kedvem nincs azt három kötetes lében felereszteni.

Ilus mamája egy sorsjegyet vett, s e sorsjeggyel nagy vagyont nyert. A vagyon meg volt, de Ilus nem csak hogy sáppadt maradt, de napról napra esett összébb és összébb.

A papa kitalálta a helyes orvosságot elment Bátki hadnagyhoz.

— Őcsém uram bár egy könnyelmű firma, de tekintve lányom jövőjét nem ellenezhetem egybekelésüket, Vegye el. De egy kikötésem van. Ha egy krajezár adóssága lesz az esküvője előtt, úgy ha én azt megtudom, hitemre mondom, hogy az oltár előtt rántom vissza a lányomat. Megértette hadnagy ur a mit mondok? Tudja azt is, hogy én kutya ember vagyok, a ki meg is teszi a mit mond vagy ígér?!

Bátki értette szörnyen, csak azt nem tudta, hogy honnan a ménküből fizeti ki már most azt a 2—3000 frt adósságot a mit kadétságától kezdve vármegye politikával összegyűjtögetett?

Elkeseredett. Hogy-hogy nem, az

phároszi láng, mely lelkét a legnemesebb cselekedetekre ösztönözte. Lankadatlan volt a munkában, páratlan a szorgalomban, kitartó a küzdelemben. És mégis szívének és lelkének Istentől adott és szorgalma által megszerzett kincsei nem tették őt elbizakodottá. Bölcs volt és sziklához hasonlított, melyet se a zugó vihar se a napfény nem tud megviselni. Ember, igazi ember volt a szó legnemesebb értelmében. Róla elmondhatjuk, hogy csak a halála felett érzett fájdalom nagyobb az ő érdemeinél.

Egész élete fáradhatatlan munkásságban telt el. Minden nemes ügy érdekelte s fáradtságot nem ismert, ha tenni kellett. Ő a közélet mezején nemesak a virágokat kereste, hanem annak talaját olyan eszmék magvával vetette be, mely a hazának, egyháznak, iskolának, tudománynak, közművelődésnek és társadalomnak egyaránt bőséges gyümölcsöket termelt.

Mint lelkészt, az Ur házában szerezte, mint tanárt, szeretetteljes igazságossága, mint embert, igaz elvűség jellemezte. Szelid lelkén mindig volt valami borongás, mely nem az élet fájdalomából ered, hanem a nagy lelkek sajátsága. Mert aki bírta az ő nemes lelkének kulcsát, az láthatta, hogy ő megelégedett és nagyon boldog ember volt. Családját imádta s örömtől ragyogó szeretettel beszélt azokról, kiket a Gondviselés az ő boldogítására adott. S ha mégis a szívét oly jól esően körülvevő szeretet fényében olykor olykor felhős volt homloka, ez talán onnan volt, hogy sejtette a véget, mely őt kiméltlenül leszoritja a cselekvés teréről. És így lőn! A dolgozó, becsületes kéz munkája megpihent, az ékesszavu szónok hangja elhalt, azok a szelid szemek, melyekből egy tiszta lélek nyugodt fönsége sugárzott ki, lezárultak s az a szív, mely minden nemes eszménél feldobogott, megcsendesedett örökre...

Halála súlyos veszteség a protestáns középiskolai oktatás ügyére, mert vajh ki

ördög tudná megmondani, levette az ágya felől a revolvert, s agyon pukkanította magát.

Azt írta a bolond, hogy nem tudná elviselni, hogy a felesége fizesse ki az adósságait.

Es Ilus? Ilus utánna akart halni. Beszéltek valami krajzlerájáról, hol a kisasszony kénes gyufákat vett, meg valami nagy, hosszas betegségről, miből ő nagyságát egy katona doktor gyógyította ki.

A mult napokban láttam az utczán egy viruló szép asszonyt egy ezred-orvos karján. A boldogság sugárzott le róluk. Az asszony egy irinkó-pirinkó pubit veztett a kezen, s mennyi szeretettel tekintett rá vissza, a mint a kicsike itt-ott bámulni megállott.

Alig ismertem Ilusra. Ő volt pedig.

Az igazság kedvéért meg kell vallanom, hogy a mult halottak napján Bárti hadnagy sirja volt a legszebben kivilágitva.

Azért mondom, hogy regény ez is, — de dióhéjban.

lesz még annyi jeles közül is, ki annyi nemes ambícióval, oly odadással és annyi rátermettséggel vezesse diadalra azt a zászlót, melyet a halál kiragadott az igaz ember erős kezéből.

Mint Debreczen sz. kir. város közgazgatási bizottságának tagja szintén maradandó érdemeket szerzett. Neve ott fog ragyogni a közgyűlések jegyzőkönyvében példájára az utódoknak, az önzetlen munkásságnak. Nyugodt szónoklata a közügyek intézésében, argumentumainak szilárd ereje, mely azonban az ellenfelet sohasem sértette, puritán jelleme éges egész életének tiszta tükre, tiszteletet parancsoló szép alakja biztosította azon ügyek sikerét, melyeknek érdekében érczes szavát felémelte.

A társadalmi életben is ott láttuk őt minden ponton, fáradtságot nem ismerő tevékenységgel. Sokoldalú munkássága, tanügyi gondjai közepett talált időt mindig arra, hogy hűséges társa, indítványozója vagy vezetője legyen a Debreczen sz. kir. város társadalmi életéért buzgólkodóknak önzetlenül, megelégedve azzal a jutalommal, melyet a jól teljesített munka öntudata nyújt a becsületes léleknek.

Családi élete templom volt, melyet beragyogott a szeretet napfénye. Az ő boldogságos háza a szív igaz szeretetén nyugodott. Gyászba borult hitvese és imádtott gyermekei — ne esodáljuk, — ha megtört lélekkel keseregnek a hű férj, a jó apa, a legnemesebb gondolkozású családfő ravatalánál. Szívök felét viszi sirjába az igaz ember, ki a munkájából és a köznek szentelt idejéből fenmaradt részét oly édes boldogsággal töltötte szép családjában.

Legyen az igaz ember siri álma csöndes és viraszszon felette a kegyeletes emlékezés szelleme. Pályafutását elvégezte, jó harcot harcolt, végezetre tehát méltán megilleti őt az örök élet koronája. Sirja nem lesz virág nélkül és emlékezetét sokáig fogjuk siratni. Mindkettőt megérdemli. A virág a szelid lelkű embert, a a köny a közélet buzgó munkását, kinek elvesztése nemcsak súlyos vesztesége a a köznek, de szívünknek is.

Nyugodjék az igaz ember békében és sirját ragyogja be az elenyészhetetlen világosság a feltámadás napsugaras reggelég.

Koncz Ákos.

A szabadelvű párt részvéte.

Joó Istvánban a magyar szabadelvűség egyik leghűbb emberét, egyik legigazabb bajnokát gyászolja.

A debreczeni szabadelvű párt életének számos fontos mozzanata fűződik az ő nevéhez. Meggyőződéssel, tudással, nemes szívének idealizmusával szolgálta ezt a pártot, amelynek kebelében évek hosszú során át kiváló tevékenységet fejtett ki. A párt intéző bizottságának alelnöke és az I. kerületi szabadelvű polgárok elnöke volt. Politikai működésében és felfogásában, mint általánosan tudva van, ugyanaz a puritán becsületesség jellemezte, mint munkássága egyéb terén.

Az értekezlet.

A debreczeni szabadelvű párt, a szabadelvűség nemes harciosa és egyik vezérférfa elhunytá alkalmából méltóan fejezi ki részvétét.

Tegnap este az Arany Bika első emeletén egy kisebb teremben a párt tagjai számosan gyülekeztek össze.

A rendkívüli gyűlést Lengyel Imre elnök nyitotta meg. Megilletődéssel emlékezvén meg Joó István elhunytáról.

Márk Endre ezután a következő javaslatokat terjesztette elő.

A debreczeni szabadelvű párt Joó István elhunytá fölött érzett mély fájdalomának kifejezéséül:

1. Részvétét örökítse meg jegyzőkönyvben.

2. A halálózásról adjon ki gyászjelentést.

3. A gyászbaborult özvegyhez intézen részvétiratot.

4. A boldogult ravatalára koszorut helyezzen.

5. A temetésen testületileg képviseltesse magát.

Márk Endre, a szabadelvűpárt főtitkárának előterjesztését egyhangulag elfogadták. A főtitkár felolvasta ezután a részvétiratot, amelyet szintén elfogadtak. A részvétirat a következő:

Nagyságos asszony!

Az a mélyen megrendítő gyászos eset, a mely Nagyságodat és családját a drága jó férjnek és apának korán elvesztésével érte, súlyos csapást mért a debreczeni szabadelvű-pártra is, mert boldog emlékezetű férje pártunknak nemesak buzgó és hű tagja, de mint annak elnökhelyettese és egyik vezére, mindenkor bölcs tanácsadója is volt.

Mint a debreczeni szabadelvű pártnak intézői, a mindenható kiszámíthatlan rendelkezése előtt mérhetlen fájdalommal leverve állunk s nagyságodnak családi gyászában a legőszintebben osztozkodunk.

Debreczen, 1898. évi január 21.

Mély tisztelettel vagyunk a debreczeni szabadelvű-párt nevében:

Lengyel Imre,
párt-elnök.

Márk Endre,
titkár.

A kollegium részvéte.

A kollegium tanári kara szintén impozáus módon fejezi ki részvétét az elhunyt iránt, aki a tanügy terén is elvülhetlen érdemeket szerzett magának.

Az akadémia (jogi és a theologiai), továbbá a képezdei és a főgimnáziumi tanári kar részvétiratot intéz az özvegyhez és testületileg megjelen a temetésen, a képezde tanári kara pedig ezenkívül koszorut helyez a ravatalra.

A gyász.

Városszerte mély részvétet keltet Joó István elhunytá. Fekete lobogó leng a városháza, kollegium és kaszinó épület ormáról. A halálózásról két gyászjelentést vettünk. Egyiket a család, másikat a szabadelvű párt adta ki. A két gyászjelentés a következő:

Özv. Munkácsi Joó Istvánné, Zágonyi Széles Irma a maga valamint gyermekei Irma és István, és az összes rokonság nevében megtört szívvel jelenti a legjobb férjnek, a leggondosabb atyának és jó rokonnak Munkácsi Joó István urnak a tiszántuli ev. ref. egyházkerület középiskolai felügyelőjének, az egyetemes tanügyi bizottság elnökének, Debreczen sz. kir. város törvényhat. bizottsága tagjának folyó 1898. évi január hó 21-én d. u. 1/2 órakor, élete 62-ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát. A kedves halottnak földi maradványai folyó évi január hó 23-án délután 3 órakor fognak a Nagy-Péterfia-utczai 817. b) számú háznál tar-

tandó ima után a Kossuth utczei temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1898. január 21. Legyen áldott emlékezte!

A debreczeni szabadelvű párt mély fájdalommal jelenti, hogy a pártnak buzgó elnök-helyettese, Joó István ur a mai napon meghalt. Áldás emlékezetére! Debreczen, 1898. január 21-én. A szabadelvű párt intéző bizottsága.

TÁVIRATOK.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

Az eleméri öldöklés.

Budapest, január 22. Az eleméri vérengzés, melyben a parasztek két esendőt agyonlőttek, a csendőrök pedig két parasztot lelőttek — ma került a törvényszék elé. A tárgyalást óriási érdeklődés mellett tartják meg. Elnök dr. Duka László. A 32 vádlottat 14 ügyvéd védi. A teremben és az utcán a fogházörök tartják fenn a rendet. A tárgyalás előre láthatólag 14 napig fog tartani.

Jozakov bárót hallgatják ki elsőnek. Határozottan tagadja, hogy ő a népet bujtogatta a lázadásra.

Miloser Miladin, aki a nép vezére volt, s közkölségen több szocialista gyűlésben vett részt, azt állítja, hogy a bíró biztatta a népet, hogy Lövy Ignác bérlő gépeit ne engedjék keresztül vinni a réten, míg ő csak látszólag tartott a lázongókkal.

A bíró tagadja a lázítást, s midőn szembesítik Miloserrel, az ő állítására azt mondja „hazugság“.

Gyermek-kiállítás.

Budapest, január 22. A jövő évben tartandó nemzetközi gyermekvédő kongresszuson gyermek-kiállítás is lesz Budapesten, melyen ki fognak állítani gyermekeken kívül mindent, ami a gyermek nevelés körébe vág.

Az aninai lázadás.

Fehértemplom, január 22. Az itteni törvényszék legközelebb kezdi meg az aninai bányászok lázadásának bizonynyal nagy feltűnést keltő pörét, minthogy esztrájkból támadt lázadás folyamán tudvalevőleg a csendőrök addig lőttek a lázongó tömeget, amíg tizenegy ember meghalt, husz pedig súlyosan megsebesült.

A birói személyzet szaporítás.

Budapest, jan. 22. Az igazságügy-miniszter ez évben 50 albiróval, 40 telekkönyvvezetővel, 12 segédtelekkönyvvezetővel és 30 írakkal fogja a birói személyzetet megszorítani, s 21 hivatalozgái állást tölt be.

A kijózanult öngyilkos.

Budapest, január 22. Komáromi János összekapott a feleségével, ami Kassára utaztában jutott eszébe s úgy elkésértette, hogy öngyilkos szándékkal leugrott a robogó vonatról. Mikor azonban föltápszkodott és észrevette, hogy semmi baja sem történt, — annak nagyon örült és eszébe sem jutott a kísérletet ismételni.

Tisza Lajos állapota.

Budapest, január 22. Mint őszinte részvétellel értesülünk Tisza Lajos gróf állapota, a mely már jó ideje meglehetősen súlyos, az utóbbi napok óta ismét aggasztóvá fordult.

SZINHÁZ.

A jövő hét műsora. Hétfőn: *A gyimesi vadvirág*, Géczy I. népszínműve. Kedden: *A hivatalos feleség*, másodsor. Szerdán: *Fernande*, (vagy a földalatti Páris), Sardou V. nagyhatású színműve. Csütörtökön: *A falusiak*, Szigeti I. eredeti színműve. Pénteken: *L. Komáromy M. vendégszínház*, bérletiszünetben: *A Libapásztor*, Forrai M. operettje. Szombaton: *L. Komáromy M. vendégszínház*, páratlan bérletben, *Ninette*, francia operette. Vasárnap este: *L. Komáromy M. vendégszínház* bérletiszünetben: *Az ig-mándy kispap*, Bercik Á. népies színműve. Hétfőn, jan 31-én *L. Komáromy M. vendégszínház*, páros bérletben: *A cornevillei harangok*, Planquette operettje.

NAPI HIREK.

— **Istenitisztelek.** A holnapi, vasárnap-i istenitiszteleket a következő sorrendben tartják meg. Nagytemplomban *Könyves Tóth Kálmán*, a kis templomban *Mitrovics Gyula*, az új templomban *Csutorás Albert*, az ispotály templomban pedig *Szilágyi Imre* lelkészek tartanak istenitiszteleket. — Az ágost. hitv. ev. templomban délelőtt 10 órakor *Halász Lajos* tart istenitiszteleket.

— **A város és a róm. kath. főgymnasium.** Több ízben említettük, — hogy alapító oklevélben a város a felépítendő róm. kath. főgymnasium javára készpénzben 60.000 forintot és 40.000 forint értékű téglát biztosít. Ezt az alapító levelet a tanács mai ülésén egyrészt módosította, olyképen, hogy kimondotta, miszerint az igazgatóság vallásfelekezetre való tekintet nélkül köteles a jelentkező növénydekeket felvenni. A vallás és közoktatásügyi miniszter leiratára pedig elhatározták, hogy tudomásul veszik ugyan, de felvilágosító feliratban értesítik, hogy az alapítólevélben kikötött feltételektől nem hajlandó a város eltérni.

— **Hangverseny.** A Margit-fürdő dísztermében január 28-án hangverseny lesz a következő műsossal: 1. Jubileumnyitány Bachtól. 2. „Északi tengerképek“ keringő Strausstól. 3. Abránd „La Traviata“ operából Verditől. 4. „S'Schatzerl“ polka fr. Schneidertől. Szünet: 5. a) Vadász faufárok Krausetól. b) Mese Komzaktól. 6. „Király“ keringő Klaunnertől. 7. „Ossze visza“ tréfás egyveleg Schreinertől. 8. Excelsior Lengyelke Mareusotól. Kezdete délután 4 órakor, vége este 6 órakor.

— **Sajtóper.** Mára volt kütüzve *Tatár Gábor* és *Simon Károly* által *Lindenfeld* Ede volt debreczeni hírlapíró ellen megindított rágalmazási sajtóper. Az esküdtek meg is jelentek a törvényszéken, de mivel Lindenfeld Edének a D. H. egyik előző számában közzétett nyilatkozatával az ügy elintéztést nyert, a sajtóper elmaradt.

— **A városi közgyűlés előkészítése.** A tanács tegnap d. u. folytatta a januári közgyűlés napirendjének előkészítését gr. Degenfeld József főispán elnöklése mellett. A javaslatlalt ellátott ügyek közül a következők érdemelnek említést: Az újra alakítandó 166, 167 és 168. számú loavató bizottságok elnökeiül ajánlatnak: Váczy János, Hutósz Kázmér és Riekl Antal, intézőkül és póttintezőkül Király Gyula, Hajdu Gyula, Végh Gyula, Kálmánchelyi Mór, dr. K. Tóth Mihály és Csóka Sámuel. A külső Nagyvárad-utca aszfaltozását illetőleg, miután a nyugoti oldalon két ház kívül esik a szabályozási vonalon, ezuttal csak a keleti oldalra nézve javasolja, hogy az aszfalt gyalogjáró

2279 frt. költséggel és a fenálló szabályrendelet értelmében még az idén elkészíttessék. A kidolgozott általános szabályozási terv és építési szabályrendelet ügyében elfogadásra ajánlja a mérnöki hivatal általunk ismertetett azon indítványát, hogy ezen fontos ügy tárgyalásához az építési bizottságba a közgyűlés még 18 érdeklődő új tagot válasszon. A munkás telep részére kiszemelt 18 hold 1520 ööl terület átengedésére vonatkozó szerződés 10. pontját töröltetni javasolja. E pont ugyanis azon föltételt fejezi ki, hogy a m. á. v. igazgatósága a munkástelep házainak adómentességét tartozik kieszközölni. Ez törvénybe ütköző kívánság. Miután tehát a munkástelepen emelt házak házbéradó alá fognak esni s ennek következtében a nagyobb teherrel járó házbéradó behozatala fenyegeti a város összes háztulajdonosait, a jog- s pénzügyi bizottság azt javasolta, hogy ennek kiküldése végett inkább maga a város próbálja létesíteni a munkástelepet s bocsássa a munkások tulajdonába részlet törlesztés mellett. Azonban a tanács támaszkodva azon indokokra, a melyek miatt a közgyűlés a m. á. v. igazgatóságának engedte át a telep felállítását, — a jogügyi bizottság véleményét mellőzte s a szerződés 10. pontját is töröltetni javasolja. A főiskolai nyilvános olvasó teremnek 3 évre évi 500 frt. segélyt javasol a már eddig élvezett 300 frton felül. A könyvek tulajdonjogához nem köti magát A teljes tanácsulást holnap folytatják.

— **A vargaszin sorsa.** Hoszu idő óta disztelenkedik a kisuj-utca elején a Vargaszinne nevezett egy emeletes épület. Verebek s denevérek szálláshelyét képezi az egész emelet. Ennek a diszes épületnek a sorsa ma eldőlt. *Vecsey Imre* javaslatára a teljes tanácsulésen elhatározták, hogy a vargaszint lebontatják s a szomszédos Simonffy ház telkével megnagyobbitott telek helyére két emeletes bérházat építenek szemben pedig egy emeletes diszes árucsarnokot emelnek.

— **Díjnokgyűlés.** Az országos díjnok egyesület helybeli főkje ma este 6 órakor a városi adóhivatalban (Hungára épület II. emelet.) *tisztújító* közgyűlést tart. A tagok és érdeklődők kéretnek pontos megjelenésre.

— **Istenitisztelek a szegényházban.** *Kiss Áron* ev. ref. püspök intézkedésére a szegények házában havonként kétszer fognak istenitiszteleket tartani. Holnap, vasárnap reggel nyolcz órakor a szegények házában *Bélteti Lajos* s. lelkész tart istenitiszteleket.

— **Presbyteri gyűlés.** A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma 1898. év január hó 23-án d. e. 10 órakor az egyház tanácsstermében ülést tart. Tárgyak: Jelentés a presbyterválasztás eredményéről, *Márk Endre* felebbezése, folyó ügyek.

— **A város a szováthi ref. egyháznak.** A szováthi református egyház azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy toronyépítési költségeihez nagyobb összeggel járuljon. A tanács mai ülésén kimondotta, hogy a szováthi ref. egyháznak jelzett célra kért segélyt megszavazza s a jövő év! költségvetés terhére az összeget 800 forintban állapítja meg.

— **A bagaméri zendülők.** A mult heti véres parasztlázadás helyén most nagy-csönd vagyon. A kedélyek lecsillapodtak s az igaz megbánás hangján tárgyalják az elhamarkodott háborusdít, a melynek kellemetlen következményeképen sok jóra való, érdemes ember vesztette el szabadságát. Ember Géza vizsgálóbíró még csak tegnap fejezte be teljesen a szövevényes vizsgálatot, amely huszonnyolcz gazda letartóztatásával végződött.

Lőcsei Sándor az istálló felgyújtása miatt, Juhos József, Győri György, Győri József, Nagy Lajos, Szurkos Mihály, Prekup József, Lakatos József, Gy. Lakatos János, Gy. Lakatos István, Vécsei Sándor, Szász Imre, Jeremiás Dániel, Szüts András, Nyuzó Béni, Rácz Ferencz, Szilágyi Imre, Tékes Sándor, Czako József, id. Bertalan Sándor, Ármós Sándor, Józsa Imre, Vida József, Somogyi József, Szilágyi József, Linka Barát József, Dobolán József és ifj. Szabó Daniel pedig magánosok és hatóság elleni erőszak vádjával terheltén a nagyváradi kir. ügyészség fogházába szállították. A csendőr szuronyal megsebesített Balogh Imre még mindig halál kínokban vonaglik. A *katonaságot visszavezényelték Debreczenbe*, a közönség fölött egy hadnagy vezetése alatt nyolcz esendőr őröklik.

— **A toll védeime.** A *Vidéki Hírlap-írók Országos Szövetségének aradi választmánya* érdekes és fontos határozatot hozott tegnap. Elhatározta ugyanis, az hogy azokat a *lovagias ügyeket*, melyek *hírlapi cikkek* folytán keletkeztek, saját hatásköre alá veszi. Ugyanis:

Ha a választmány valamelyik tagját a sajtóban megjelent cikkért a választmányon kívül állók felelősségre vonnák, az illető köteles azt a választmánynak bejelenteni. A hírlap-író-választmány három rendes (hírlapíró) és három pártoló vagy alapító (tehát *nem hírlapíró*) tagokból alakult *állandó-bizottság* megvitatás tárgyává teszi az ügyet, és határozatot hoz arra nézve, hogy a felelősségre vont hírlapíró tartozik-e az illető cikkért elégtételt adni. Ugyancsak ezen bizottság dönt azon ügyekben, amik hírlapi polemiákban hírlapíró és hírlapíró között merülnek föl. Ez utóbbi esetben a hatos-bizottság határozata mindkét félre nézve kötelező. A mennyiben a közönség köréből akadna valakinek hírlapi cikkért hírlapíróval ügye, joga van orvoslásért a hírlapíró-választmányhoz, illetve a hatos-bizottsághoz fordulni és az döntést fog hozni arra nézve, hogy az illető hírlapíró mennyiben tartozik elégtételadással. A bizottság elnöke a hírlapíró-választmány mindenkori elnöke.

A *debreczeni helyi választmány tagjai bizonyára örömmel járulnak* az aradi kollégák e javaslatához, amelyet azzal kellene megpótolni, *hogy aki minden igaz ok nélkül kezd polemikát, kötekedést, vagy vastag tudatlanságból és az elkövetett hibát nem hajlandó jóvá tenni ahírlapírói állásnak megfelelő tisztességgel bizonyos időre zárassék ki a nyugdíjintézet és segélyező egyesület kebeléből.* Az olyan újságíró pedig, aki professzionátusan kötekedik, hogy ez által akár egy kiadó, akár egy ügy érdekét tisztességtelen módon előmozdítsa, végképp kizárassék a humánus intézményből.

— **Záralól feloldott község.** Hosszupályi község előjárósága tudatja a debreczeni rendőrséggel, hogy a sertésvész megszűnt s a községet a záralól eloldották.

— **A kivándorlási ügynökök ellen.** A belügyminiszter ismételt közzétételén uton felhívta a hatóságok figyelmét a kivándorlási ügynökök ellen. A genuai főkonzul jelentést küldött a belügyminiszterhez, melyben felhívja a miniszter figyelmét a Castaldi és társa hajdúügynöki s kivándorlási czég üzemleire, mely ügynökeivel elárastotta Magyarországot is, csábítván a szegény népet az amerikai kivándorlásra. Érdekes a konzul jelentésében az, hogy a derék Castaldi és társa czég ügynökeit ép a tanítók és keresztesek közül toborozta, mint akik is a néppel közvetlenül érintkeznek. A new-yorki konzul pedig bizo-

nyos Missler és Krimmers kivándorló czég üzemleire mutatott rá, mely Bécsben tart főügynökséget és eszközölje, különösen a galicziai kivándorlás emelkedésének, San-Paoló állomáskában, szintén csalogatják ki a földműves családokat. Felhívja azért azt a miniszter a hatóságokat hogy világosítsák a népet s szigorral lépjenek fel mindenütt csábítgató, csalogató ügynökök ellen, kik csekély vagyontól megfosztván a szerencsétlen kivándorlókat, ut idegen világrészben pusztulni hagyják őket. Azért tehát hogy a — hatóságok szabályszerű utelvelek nélkül ne bocsássanak vándorló utra senkit sem.

— **A dalnok buja.** Hazafi Veray János, az ismert kül- és belbelki dalnok Budapesten napok óta osztogatja a zöld papírra nyomtatott finomított megrovási kalandját, mely „Hivatalos emléklap a bírósághoz” címmel elegikus hangon emlékezik meg arról a pofonról, amelylyel Müller Antalnén csuffá tette ország-világ előtt a dalnokot.

És engemet a sokaság előtt ok nélkül fültövön vágott,

Holott füleim fájnak és mennyire szédülök.

Kérem a bíróságot,

Még azt is mondta ez, egy pofonért egyik zsebemből is 5 frtot kiteszem,

És a bíróság mégis pártol engem, így nem félek, azért van nagy nyelvem.

Ezt mondja Hazafi Veray János Müller Antalnénél s arról a pofonról, a melylyel ma foglalkozott Szabó Géza büntető járásbíró, akinek ékes rigmusokban zengte el a dalnok szörnyű buját, panaszos keserveit.

Hazafi Veray János bizonytalan színű atillájának kiszélesedett gomblyukában fehér szegfüvel, balkezében nemzetiszínű versfüzérrel állított be a tárgyalási terembe és sánta hexameterekben dörögte el szörnyű vádját:

Azt mondta, könyörgöm, ő vele nem érnek semmit, azt nem értem,

Hiszen akkor minnek van törvényés bíróság, így hát beperelem.

Ha a nagyságos járásbíró nem zárhatja, én is felebbezem.

Mondom, hogy engem fültövön vágjon ez asszony, e szegényt nem engedem.

— Nem engedem, — dörögte a dalnok szententori hangon, — nincs jussa Müller Antalnén a pofonhoz, a miért én bepanaszoltam, hogy levei a maltert annak a háznak a faláról, amelynek jó karban tartása az ő házmesteri gondjaira van bízva! Kerékbe törjek, így rendeli a törvény, de ha a nagyságos bíró ur enyhítő körülményeket lát, akkor fizessen a vádlott 25 forintot a raboknak!

Az asszony is szót kért: volt mit hallani a dalnoknak. Ektelen zsvajban olvadt össze a vád és védelem s a lármás zürzavarból kihallatszott János egetverő kiáltása:

— Igazságot kérek!

De nem kapott, mert a bíró néhány tanu meghallgatása miatt bizonytalan időre elnapolta a tárgyalást.

x **A Zoltán-féle csukamájolaj** kedvező hatásáról az orvosi kar igen elismerőleg nyilatkozik, mert tudva levő dolog, hogy e készítmény teszi lehetővé ez áldásos gyógyszer használatba vételét s különösen szükséges, hogy meghonosodjék nálunk is az az angol divát, hogy gyermekeink 2—3 éves korukban csukamájolajat igyanak s ezzel a sok scrophuloticus bántalom kifejlődése meggátolható. A gyermekeket erőteljessé csak e szer neveli. Főraktár Debreczenben: Örvényi Ottó, Balázs Ödön és Dr. Rottschnek V. Emil uraknál.

x **Lakás változtatás.** Sebesy Bassett Vilmos, angol és német tanító lakását Nagypéterfia-utca 810. sz. alá (Vecsey Imre féle ház) helyezte át. Privát órákra növendékek még felvétetnek.

Gyászrovat.

† **Özvegy Tikos Józsefné** született *Tikos* Katalin meghalt hetvennyolcz éves korában. A boldogult matrónát vasárnap délután fél három óraker temetik a kis-várad-utca 2119. számú háztól.

† **Kis halott.** Psenyeczki Nagy Árpád harmadfél éves kis fia, Laczika elhunyt hosszas szenvedés után. Holnap, folyó hó 23-án délután két óraker temetik a péterfia-utca 819. számú háztól.

VIDÉK.

Tagosítás H.-Vámos Pércsen. H.-Vámos-Péres község tagosítási ügye példátlan gyorsasággal halad. Az előmunkálatok már teljesen elkészültek. Tegnap és ma tartatott az utolsó birtokossági gyűlés, melyben végleg megállapították az elhelyezkedési tervzeteket, még pedig úgy, hogy a legkevesebb tagosítást ellenzők is teljesen megnyugodtak. Altalában véve a tagosítás folyama óta tartott összes birtokossági gyűlések példás rendben és nyugodtan folytak le, a mi *Hrehus* Viktor dr. kiküldött bíró tapintatos eljárásának köszönhető. Ezen tagosítással — mely f. év őszén befejezést nyer — Vámos-Péres nagyot haladt előre. Lesz szeszgyára, lesznek mint a szőlő telepei mintegy 1000 cat. holdon, melyeket debreczeni és vidéki urak telepítenek, u. m. *Szabó* Lajos, *Tóby* József, *Veszprény* Zoltán, *Csanak* Jenő, *Krémer* József, *Freund* Jenő dr., *Horváth* stb. A birtokosság 320 cat. hold közös kertet méret és telepit be szőlővel.

Mulatságok.

* **Tisztli táncestély.** A helyőrség tisztikara jövő hó 22-én zártkörű táncestélyt rendez s erre a következő meghívót bocsátotta ki: A debreczeni helyőrség tisztikara f. évi február hó 22-én a Bika szálloda dísztermében zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté 8½ óraker. — A meghívó másik része német szövegű. Az előkészületek nagyban folynak. A terem fényesen fel lesz díszítve, a katonazenekar s Magyarok játszanak az estélyen.

Az iparos-kör bálja.

Minden évben találkozunk a helybeli lapok hasábjain ilyen tudósításokkal: „Az iparos-kör” bálja kitűnően sikerült, ezer meg ezer ember vett részt Debreczen város nagy szállója díszes termében. Valódi magyar mulatság volt a Magyarok büvös-bájos zenéje mellett. — Ezek a magyarok táncolják aztán a hamisítatlan csárdást. A mi szép leány van az alföldi metropolisban az itt gyűl össze. Szeretve tisztelt főispánunk is örömmel jön el az iparos bálba, mert szívesen látja, hogy derék iparosaink nem csak műtermeikben, hanem a parquetten is jól dolgoznak.

Hiába, ha mint agriculturális államnak nincs nagy szerencsénk, forduljunk az iparhoz. Sokat vár még nagy Magyarország az iparos osztálytól. De ne vigyünk politikát a bálterembe, hiszen más czélből megy oda az iparos. — Ki akarja választani élete párját. Hej sok leánykának a feje hajlik egy-egy derék iparos vállára, mert tudja, hogy ott egész életén át megnyughatik, kivált Debreczenben, a hol a szocialismus hydra feje még nem ütötte fel magát. Próbálkoznak a fővárosi agitátorok, de czéljukat el nem érik, mert Debreczenben nincs ok a panasza, megél itt mindenki, aki nem irtózik a munkától: van itt mit enni bőven, lesz is f. év február 6-ikán olyan izletes vacsora, amelyet csak a „Bika” szálloda jelenlegi, debreczeni kereskedőkből és iparosokból álló bérlői az úgy nevezett „consortium” üzletvezetője, *Milöcker* ur és bájos neje az országhírű jó szakácsné tud kiállítani.

Mindazok, akik tévedésből meghívót nem kaptak és részt akarnak venni a kitűnő mulatságon, forduljanak az iparos-kör elnökségéhez (Szedlák ház.) Csak jöjjenek mindnyájan, sok jó ember meg fér olyan nagy helyen.

Irodalom és művészet.

* A mint értesülünk, a magas pénzügyminiszterium, tekintettel arra, hogy a Mentő Sorsjátékot azon célra engedélyezte volt, hogy annak kedvező anyagi eredményével az egyesület fennállását és zavartalan működését biztosítsa, sőt azt még eddig, a szükséges pénzerő hiányában, meg nem valósíthatott feladatainak megvalósítására képpé tegye, miután a kedvező anyagi eredmény elérésére a szeptember közepétől decemberig terjedő idő rövid volt, az elhalasztott huzás megtartását 2106 számú rendeletével folyó év május 27-re tűzte ki. A mentő egyesület nemcsak a humanizmus terén, baleset, szerencsétlenség által sujtott embertársaink testi épsége s egyenesen életének megtartása érdekében fejt ki üdvös, áldásos működést, hanem azt a nagy, kihatásban megbecsülhetetlen feladatot is tűzte maga elé, hogy a mentést és első segélyt az országban szervezze, tehát lehetségessé tegye, hogy az ország minden részében legyenek képesek emberek, akik baleset, szerencsétlenség által ért felebarátainknak rögtön segélyt nyújthassanak. Főleg erre való tekintettel, — nem is szólva most arról, hogy az olesó sorsjegyekkel épen a közeledő tavaszi időben oly jól használható, kitűnő minőségű kerékpárok nyerhetők, melegen ajánljuk a mentő sorsjegyek minél tömegesebb vásárlását, hogy az egyesület abba a helyzetbe jusson, hogy ezen utóbb említett feladatot is teljesít hesse.

GSARNOK.

Ha a becsület is meghal!

(Spiritista okoskodások.)

Irtá: **Tóvölgyi Titusz.**

Ha a becsület is meghal, hát akkor mire való? Ha sem ez életben, sem a halál után nincs értéke, ha jussolni se lehet, akkor csakugyan, hogy miért kinlódik érte az, a kinek esze nincs? Ha a visszamaradottaknak megint csak úgy kell megszerezniük, mintha az elköltözött után nem maradt volna rájuk semmi? hát kétségtelen, hogy százezer forinttal nagyobbat lendíthettek volna magukon, sőt talán huszonöt forinttal is. Huszonöt forint ára hála is valami, de ha egy olyan semmivel szurjuk ki az utódok szemét, a mit sem eltestálni, sem a mások nevére átírni nem lehet, hát huszonöt krajczár nem sok, de a semminél még az is nagyobb hála kötelez.

Es vajjon kinek van szüksége az olyan jussra, amely minden emberé, mint a levegő? Látott már valaki olyan embert, a kinek ne lett volna becsülete? Hiszen mindenkinek az a legelső tulajdona. Hány olyan emberrel találkozunk, kinek „gazember“ a hátmegi czime, de mikor érintkezünk vele s arról esik szó, vajjon az ember legdrágább kincse mi? esoda? csak úgy megszíporkázik a lelkesedéstől, mikor fölkiált: „A becsület mindenekelőtt!“... No lám!...

De meg a bíróságnál is csak föltehető, hát nem elég bizonyítéka a becsületnek, ha nincs bezárva valaki, vagy ha fizetni tud? A kinél ez a két föltétel meg van, annak a becsülete „patent“. Az bátran verheti a mellét, az bátran nézhet az emberek szeme közé: Be vagyok zárva, mi? Tudok fizetni, mi?...

Nincs pénzed? Nem tudsz fizetni? Próbáld csak a melledet verni, hogy becsületes ember vagy. Ha csak kinevetnek érte, az még kegyelem, de bedughatnak a megfigyelő intézetbe is, mert lehet-e bolondabb valami, mint a becsület emlegetése ott, a hol pénzről van szó?... Ennyire devalválni a pénz értékét!... Egyébként régi közmondás: „Ha pénzed van, becsületed is van. És noha ezt a közmondást a világ a becsületre nézve sértőnek találja, meg azért nem czáfolja, mert?... Mert igenis, hogy úgy van! A megélhetés első feltétele — tagadhatatlanul — nem a becsület, hanem a pénz s e szerint, a ki élni akar, a derekát az első feltételnek adja be.

Hát a becsület hányadik föltétel? Azt hiszem, hogy még csak nem is föltétel. A törvény korlátai közt mozogni — ez a föltétel. A vigyázó gazembereké a főszerep, ezek a mai társadalom nap hősei; a társadalmi szerencsejáték hamis kártyásai, a kik nem hagyják rajtaéretni magukat. Lehetél becsületes egész életeden keresztül, de ha egyszer egyetlen egyszer, véletlenség avagy vigyázatlan-ságból megtévedtél és rajtaérték, multadat vörös plajbászszal huzzák keresztül, kitörülnek a kaszinóból, csak a botlás vagy tévedés számít: de a ki egész életén át gazember volt, meg azonban sohse botlott s a paragrafusok közt el nem tévedett, egyikbe sem ütődött: az becsületes ember. Nem a láthatatlan belső dominál, hanem a külszin. Ne a becsületedet féltsd, hanem a paragrafusok és a külszin megsértését féljed. A ki ezekre figyel, az ki tudja kerülni a veszedelmet, mint a patkány a kelepezét, melyet ha a becsületes kutya elébe tesszük, az megfoghatja magát azonnal.

Szóval a becsület egy nagyon alkalmatlan problematikus portéka s a korfiai ma már nem is szokták érte megerőltetni magukat. Az a számtalan korlát, melylyel az embert körülveszi, kiállhatatlan! A becsületes ember saját magának a rabja, a becsületvezeklés. A törvény ellenben? Csak szem és ész kell hozzá, hát egy olyan ritka háló, melyen keresztül bujkálni még passzió is, hány kalandornak szerez mulatságot? E mellett a szabadság mellett a lelkiismeret kurtavas. A törvény korlátait keresztülugrálni, hálója hézagain át bujkálni s az átjárást tiltó tilalomtáblát sárral bedobálni? Hisz ez jux. Es ha netalán egyik-másik törvényesőznek az ily bujkálók valamelyikét nyakon csipnie sikerül? Van ám hü-hó, igazságszolgáltatás, törvényszéki rovat az újságokban, hallgatóság a termekben. Es hány van ott a hallgatók közt, a ki vádlottra kicsinylő gunynyal tekint és azt gondolja: balek! A bíróság pedig nagy tekintélyvel üli a törvényt s büszkén táplálja e jó fogással önértetét, mint mikor valaki egy szunyogot megkaparint a milliók közül, és boldog ama hitben, hogy korlátozza a vérszopást. Es a többi szunyog szívja a vért tovább.

Hát ha a törvény határa olyan tágas, a becsületed meg olyan szűk? Ha akinek pénze van, becsülete is van? A kinek pénze van, kényelme is van, fizetőképessége is van, tekintélye is van, befolyása is van! Miféle ostoba beszéd az akkor, hogy: a becsület mindenekelőtt: Ha olyan becsületes vagy mint egy Krisztus, de ka pénzed nincs, módod nincs. fizetőképességed nincs, tekintélyed nincs, befolyásod nincs; és állsz az utban, mikor jön a pénz, a tekintély, a befolyás? Félre löknek mint egy kapezát, amaz előtt pedig fölnyitják a fényes szárnyas ajtót: méltóztassék!

Es te becsület, ott nézed, a mint a pénz előtted grasszál, a mint süvegelik, diesőitik, az uszályát hordják, hozzád pedig odalép a teraszszolga, végignézi kopottas ruhád és azt kérdezi: Hát maga mit

keres itt? Erre fölfortyan önérteted, magasra emeled homlokod és büszkőn kiáltod oda: En a becsület vagyok! De már ezt nem állja meg kaezagás nélkül a szolganép. Miosoda maga? A becsület? Most keresnek egy ilyet a muzeum számára, hát csak menjen és tömessen ki magát!

Még eddig az volt a vigasztalás, hogy majd a siron tul! Ott is lakik még valaki, a ki előtt olyan a pénz, a milyen volt a földön a becsület, a milyen volt a földön a pénz. Hát ha ebben a reményben, hitben akadtak mégis, kik a becsületnek éltek, azt nyújtogették, azt őrizték, féltették; azzal takarékoskodtak, gazdagságukat abban gyarapították, hogy majd a siron tul, a hova nem lehet vienni ezüstöt, aranyat, vagyont, birtokot, földi kincset, hanem elviszi kincsnek lelke tisztaságát, vagyonnak megőrzött becsületét és leteszi Isten oltárára, a hol adnak érte mennyei üdvösséget; — hát még az volt a hit, az volt a remény, addig igenis, volt értelme a becsületnek: de ha az is meghal? ha az is büzzé, miazmává válik? Fidoné! Rugjátok ki! Fogjátok meg a fülét és dobjátok pocsolyába a szemtelent, a csalót, a rabló zsványt, a ki eljön az emberséget ámitani, boldogtalanná tenni megfosztani élvezettől, kéjtől, mulatástól: lámpára vele!

A pénz mindenek előtt! Van törvény, a mi megóvja, de a becsületnek meg törvénye sincs. Van gunyból imilyen-olyan, de azt is csak azért hozták, hogy megtréfálják vele. A pénz az isten, a lelkiismeret, a becsület! Pénz, az van, azt láthatom, azt megfoghatom, szerezhetek vele mindent, még mennyországot is! De mit érek azzal, a mi láthatatlan, a mi megfoghatatlan?!

Hol az az isten, hol az a lélek, az a becsület? Láttá, fogta már őket valaki? Ha láttá, hazudik, ha pedig nem láttá, akkor nincs! Füttyölök neki!

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyószám 112. Páratlan bérlet 89. szám.

Ma, szombaton, 1897. évi január hó 22-én:

Hivatalos feleség.

Színmű 5 felvonásban. *Savage Lol* regénye után irta: *Olden Hans.* Fordította: *Komor Gyula.*

Személyek:

Gregorovics György, nagyherceg Szentos J. Veleczki Konstantin, császári tanácsos	Haday S. Kovács F.
Olga, neje — — — — —	Komjáthy Vidor D.
Veleczky Sasa) Konstantin Veleczky Boris) unoka öcsesei	Csigaházy Dózia, leánya — — — — —
Palicsin, hercegnő — — — — —	Halmi M. Cserényi
Ignatyev, grófnő — — — — —	Lenox Arthur nyugalmazott amerikai ezredes — — — — —
Helén — — — — —	Szatmáry Ismeretlen nő — — — — —
Petrov Iván, őrnagy — — — — —	Kiss Irén.
Sevics, hadnagy — — — — —	Bartha I. Tanay Fr.
Fridrich báró — — — — —	Fenyéri M.
De Launay Juliano, Zsófia nevelőnője — — — — —	Cserényi M.

Holnap, vasárnap január 23-án

délután:

1000 év.

Látványos színmű tíz képből.

Este:

Piros bugyelláris.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Uj találmány! Urak figyelmébe!
Szabadalmazva az összes államokban.
Kártyajáték-számjelző tábla
Kávésok és kaszinók figyelmébe!

A kártyajáték-számjelző tábla 12 négyzetű, csem. nagyságú, emállrozott, csinos kiállítású. Pótolja a kártyát, mely a kártyát rongálja és a kezét piszkálja. Könnyen kezelhető. Tartó és Piquet-játék kedvelők kérjék kávéházban, kaszinókban a kártyajáték-számjelző táblát. A kártyajáték-számjelző tábla megőrzi a ruhát is a bepiszkítástól. „Illusztrált prospektust díjmentesen küldök.” Két darab az az egy pár kártyajáték-számjelző tábla ára 3 frt használati utasítással együtt. — Csomagolás 10 kr. — Megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett eszközöltenek.

Nagy István

a szab. kártyajáték-számjelző tábla föltalálója és előkészítője.
 Budapest, VII. Csömöri-ut 69. szám.
 Főraktár Budapesten: **Kertész Tódornál**
 Kristóffér. — Vidéki előkészítésre főraktáros kerestetik.

Szabó Lajos Fiai

cég

tudatja a n. é. közönséggel, hogy a farsangra már raktárra érkeztek a

legújabb

Farsangi divat-

czikkék:

színes selymek, világos színű divatszövetek,

selymes Zephirek, szerb vásznak, mosó Batistok, legyezők, szalagok, keztyűk.

Wanniek Frigyes és Társa
 gépgyára, vas és rézöntődeje

Brünnben (Morvaország).

Ajánlja 1041 52-14

gőztégla és cementtelepek tejes berendezését.

Állandó kiállítás téglagépekben.

Képes árjegyzék ingyen. Több mint 900 telep berendezve.

Nem nagy krach!

hanem solid alapon azon helyzetben vagyok következő 56 darabból álló Britannia-ezüst-Garnitúrát elképzelhetlen olcsó árért, csak **6.60** frt mindenkinek eladhatni.

- 6 amerikai Britannia ezüst villát egy dróbból,
- 6 " " " evőkanalat,
- 12 " " " kávéskanalat,
- 1 " " " levesmerőt,
- 1 " " " tejmerőt,
- 2 " " " tojás serleget,
- 6 angol " kiszolgáló és alsótálcázót,
- 2 igen hatásos gyertyatartót,
- 1 tea szűrőt,
- 1 legfinomabb Britannia cukorporzórt
- 3 " gyümölcs-kést porcellán nyéllel,
- 3 " villát
- 6 Victoria alsótálcázót.

56 drb. összesen csak frt **6.60**.

Abban a helyzetben vagyok, hogy mind az **56** darabot frt. **6.60** árért eladhatom. A Britannia ezüst fehér fém, mely az ezüst színt 25 évig megtartja, melyért jótállunk, annak bizonyítékául, hogy ezen hirdetés teljes igazságon alapszik, adjuk a következő

Nyilvános nyilatkozatot:

Ha a beküldött Britannia-ezüst-Garnitúra nem felel meg, a befizetett összeg haladéktalanul visszaküldeték. Aki csak valahogy hasznát veheti, az rendelje meg ezen gyönyörű garnitúrát, mely mint

házassági- és ünnepi ajándék

kiválóan alkalmas, ép úgy szálloda, vendéglő és háztartásoknál.
 Egyedül kapható

Rix kivitelű áruházában

a tanítóház-egyesület szállítója stb. bejegyzett cég 30 év óta.

Bécs, II/2, Praterstrasse 16.

Széküldés vidékre utánvét mellett, vagy az összeg előleges beküldése ellenében.

Ehez tisztító por 10 kr.

Valódi csak védjeggyel.

Számos elismerő levelek rendelkezésre állanak.

Óvás! A másfelől hirdett 44 darab evőeszköz nálunk csak 5 frtba kerül, de nem ajánljuk.

Mellbetegség,

ugymint köhögés a légzőszervek mindennemű hurok betegségénél, nemkülönben a torok, tüdő, továbbá lélegzetnehézségek, keskenymellűség, asthma, elnyálkásodás, hökhurut, fojtóköh, rekedtség, csiklandozás a torokban — fejlődő tuberculosis a leggyorsabban és legbiztosabban távolíthatnak el a már évek óta legjobb hírnévnek örvendő, orvosi előírás szerint készített és orvosok által ajánlott: Szt.-György teával, 1 csomag 50 kr. és a hozzá tartozó szent-György hurut-por 1 doboz 50 kr, pontos orvosi használati utasítással együtt. Kevesebb mint két csomag nem küldetik szét.

Eredmény pár nappal a használat után észlelhető.

Csomagolás és szállító levélért 20 krral több fizetendő. A pénz előleges beküldése (postautalványon) megkívánatik. Megrendelések csak egyenesen a **Szt.-György gyógyszerárbból Bécs V. 2. Wimmer-gasse 33.**

Kérem a hirdetést kivágni és eltenni.

4 arany-, 18 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő-okmány.

Kwizda-féle

korneuburgi marha-táppor.
 Állatorvosi diétikai szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.

Több mint 43 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágyhiánynál, rossz emésztésnél valamint tehéneknél a tej javítása s a tejelő képesség fokozása céljából.

Egy doboz 70 kr., fel dobozzal 35 kr.

Valódi csak a fenti védjeggyel; kapható minden gyógyszerárban és gyógyfű-kereskedésben.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.
 cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító kerületi gyógyszerésznél,

Korneuburg,
 (Bécs mellett)

Csokoládé, cacao, bonbonok,
 legjobb és legtisztább minőségben
FÜMEI Cacao-és Csokoládé-Gyár (RT.)
 Kapható minden jobb fűszer-és csemege-üzletben

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
 Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszagatásnál és megbűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget "Horgony" védjegy és forgalmazás nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.
Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

A legfinomabb egészségügyi párisi-gummiárukat

ajánl gyógyászati és sebészeti célokra, az 1866-ik év óta fennálló gummiáru-gyár

Schmeidler J. N.

cs. és kir. udvari szállító

Bécs, VII. Stifgasse No. 19.
 Árjegyzék ingyen. Küldemény titoktartás mellett. 1011

Kiadó lakás.

A Nagy-Csapó-utcán a Zenede mellett 359. sz. a. két kényelmes uri lakás, esetleg 6 vagy 7 szobás lakás tartozékaival együtt május 1-től kiadó. Jövizük, szép, tágas, virágos és fás udvar.

Uj! Uj!

patkósarok ruganyos betéttel (Krehann szabadalom)

Legjobb

patkó-sarok

a világon.

Kisiklás, bukás a lovagnál sima földön teljesen ki van zárva. — Ismertetések ingyen és bérmentve. Azonkívül nagy választék valódi orosz, angol és amerikai gummiczipőkben, ugymint az összes gummiáruk műtudomány, egészség és házihasználat részére.

Angol-amerikai gummiáru-aktár
Krehann és Wydra Bécs I. ker. Herrengasse 4.
Első és legrégebbi ló-sport különlegességi üzlet.

KÁVÉ

közvetlen behozatala.

A legnemesebb fajokban feltűnő olcsó árak mellett. Szétküldés 5 kilós csinos zsákokban teljesen elvámolva és bérmentesen szállítva az ország összes postafiókjába.

	kilója
Santos természetes, tisztított, igen jó ízű	1.95
Rio láve nagyon szép, jóízű s igen ajánlható	1.88
Salvadore igen erőteljes, kiadó, tiszta ízű	1.62
Nyugatindiai finom, egyenlő apró szemű zamatos	1.72
Guatemala finom, igen szép erős	1.75
Jamaika kiváló finom faj, igen jóízű erőteljes	1.65
Portorico finom közepes szemű, világos	1.80
• legfinomabb, erős, nagy szemű	1.95
Ceylon igen nemes faj, nagyon erős	1.85
Kék java egész nagy szemű különlegesség	2.12
Cuba apró szemű, finom	1.75
• közepes szemű, finomabb	1.65
• nagy szemű, még finomabb	1.85
• egész nagy szemű, legfinomabb	2.12
Arany java valódi, sárga, zamatos enyhe ízű	1.95
Mocca, valódi arabiai, apró szemű	2.—
Gyöngy nagyon szép, igen finom faj, erős	1.85
• nagy szemű, legfinomabb, nagyon erős	2.12

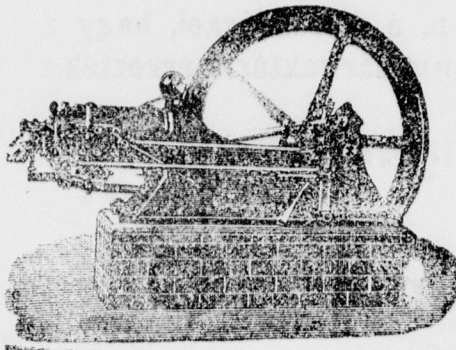
A kávék kiválasztására különös gondot fordítok és a legolcsóbb fajt is egészen nyugodtan ajánlhatom a felelek azok tökéletes jóságáért.

Mivel üzletem szigorú alapelve a szolid, igazságos és lelkiismeretes vezetésen alapszik, így bizni a tisztelt közönség szives támogatásában, hogy b. rendelvényeivel a Trieszti, Hamburgi és Altonai cégek helyett inkább engem tisztel meg.

Levelezéseknél pontos címet és az utolsó posta megjelölését kérem.

GÁL JÁNOS Fiume.

Torontáli helyi érdekű vasutak gépgyári osztálya Nagy-Becskerek.

Különleges gyártmányok:

Gáz-, petróleum-, benzin-motorok
és benzin-locomobilek.

Modern berendezésű vas- és fém-
öntöde. A gépészeti szakmába vágó
mindennemű javítások s akszerű és
jutányos kivitele.

Főképviseletkéj és rak árak:

Budapest, V. Kálmán-utca 16. sz. Kolozsvár, Szentlélek-utca 4. sz.
a hol motoraink üzemben is megtekinthetők.

Százezrei a
családoknak iszzák
előszeretettel
naponta a

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé.

Mentes a babkávénak egészségre ártalmas alkotórészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkitűnőbb pótléka a babkávénak, valamint ajánlásra legmértőbb vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosagra, a valódi „Kathreiner”-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánzatoktól.